

KINNITAN:

(allkiri)

Heino Luiga

(ees- ja perekonnanimi)

Direktor

(ametikoht)

OHUTUSJUHEND AEDNIKULE, HALJASTAJALE Nr. 3

SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendiga tutvumine ja selle nõuetest kinnipidamine on kohustuslik aednikul, haljastajal maastikuehituse kutseõpetajal ja maastikuehituse õpilasel.

Aednikke ja kutseõpetajaid instrueerib antud juhendi osas majandusjuhataja.

Õpilastele tutvustatakse ohutusjuhendit (juht-, kutse-) õpetaja poolt enne praktiliste töödega alustamist.

Ohutusjuhendiga tutvumine registreeritakse ja allkirjastatakse vastavates žurnaalides (žurnaal töötajatele ja žurnaal õpilastele).

Kutseõpetajad ja aednikud –praktikajuhendajad jälgivad ning vastutavad, et ka õpilased järgiksid käesolevat ohutusjuhendit.

Kutseõpetajad, aednikud jälgivad oma praktilistes töodes kasutatavate tööriistade ja isikukaitsevahendite olemasolu ja korrashoidu. Kui esineb tööriistade vigastusi, rikkeid või probleeme isikukaitsevahenditega, teatakse sellest majandusjuhatajale.

AEDNIKU, HALJASTAJA TÖÖS ESINEVAD OHUD

Töötamisel valitsevad ohud, õnnetusjuhtumid ja traumad:

- kukkumine kõrgustest (redelite kasutamine);
- kukkumine masinatelt (traktorid, haagised, muud seadmed);
- riiete, kinnaste või muude esemete kinnijäämine masinate liikuvate osade külge;
- õnnetusjuhtmeid võivad põhjustada teravate esemete kasutamine (noad, käärid, tangid, saed jms.), mis võivad põhjustada sügavaid haavu või isegi amputatsiooni;
- elektriliste töövahenditega töötamisel on lendavate esemete oht (nt. Kivitükid, rauatükid jms);
- võimalik on traumade saamine kukkumatelt või tagasipainduvatelt okstelt;
- looma- ja putukahammustuste saamine;
- torke- ja löikevigastused ;
- elektrilöögi saamise võimalus töötamisel elektriseadmetega.

- raskuste tõstmisel tekkivad vigastused
- oht saada vigastatud töötavatest mehhanismidest (tõstukid, traktorid jm)

Tegurid, mis võivad põhjustada kutsehaigusi:

- kemikaalide kasutamine võib põhjustada mürgistusi, silmakahjustusi, nahapõletust jne.;
- mitmesuguste taimeliikidega kokkupuutumine võib põhjustada allergiat;
- tihti on aedniku töö füüsilist pingutust nõudev, mis võib põhjustada traumasid, valusid seljas ja kätes;
- töövahendi – muruniiduk, trimmer jt. tekitatud müra võib põhjustada kuulmekahjustusi.

Ohutegurid, mis võivad põhjustada terviseriski raskuste käsitsi teisaldamisel.

Raskus võib põhjustada terviseriski, kui see:

1. on liiga suure massiga või mõõtmelteil kogukas;
2. on kinnihaaramiseks ebamugava kujuga;
3. on ebastabiilne või selle sisu võib liukuda;
4. oma kuju või konsistentsi tõttu võib töötajat vigastada, eriti kokkupõrkel teise esemega.

Teisaldustöö korraldus võib põhjustada terviseriski, kui:

1. teisaldustöö on liiga sagedane või pikaajaline, põhjustades suurt koormust eelkõige selgroole;
2. teisaldustööd tehakse istudes;
3. puhke- või taastusaeg on liiga lühike;
4. raskuse tõstmine-langetamine toimub ebamugavas kõrguses, nt õlavöötmele kõrgemale või allpool põlvede kõrgust, või ebamugavas kauguses, nt kehast eemal;
5. raskust ei saa kandmisel toetada vastu keha või kui kandmise vahemaa on liiga pikk;
6. tööprotsessist johtuvatel tehnilistel põhjustel ei saa töötaja oma töötempot muuta;
7. töötaja kannab ebasobivat riietust, jalanõusid või kui tema muu varustus ei sobi teisaldustööks.

Töötaja isikust tulenevad omadused võivad põhjustada terviseriski, kui:

1. ta on füüsiliselt nõrk konkreetse ülesande täitmiseks;
2. tal puudub ohutuks teisaldustööks vajalik väljaõpe.

Abinõud raskuste tõstmisest tuleneva terviseriski vähendamiseks

Tööandja peab töötaja terviseriski vähendamiseks rakendama järgmisi abinõusid:

- 1) varustama töötaja sobivate tehniliste abivahenditega. Kui vähegi võimalik, siis kasutada raskuste teisaldamise riskide vähendamiseks abivahendeid – kärud, kahveltõstukid, kangid, kõied.
- 2) võimalusel vähendada teisaldatava raskuse massi;
- 3) tagama ohutuks teisaldustööks piisava vaba ruumi nii töötamiskohal kui ka liikumisteedel;
- 4) lühendada raskuse kandmisteed;
- 5) lühendada teisaldustöö kestust, sealhulgas nägema ette sobivad puhkepausid;
- 6) korraldama töö selliselt, et töötaja saaks teisaldustööd vaheldada füüsiliselt

mittekoormavate tööülesannete täitmisega;

Kõigepealt hinda raskuse kaalu, et teha valik abivahendi kasutamiseks või käsitsi teisaldamiseks. Raskuste käsitsi teisaldamisel pikkade vahemaade puhul kasuta abivahendeid (käru, kahveltõstuk). Terviseriski vältimiseks tõsta raskust sirge seljaga ja hoi a raskus võimalikult keha lähedale.

AIA- ja HALJASTUSTÖÖDE OHUTUSNÕUDED

1. Vastavalt konkreetsetele tingimustele ja tööde iseärasusele peavad kõik aednikud olema varustatud korras tööriistade, -vahendite, inventari ja isikukaitsevahenditega.
2. Aias on vaja kontrollida, kas rohu sees või põõsastes ei ole klaasi või rauatükke, roostetanud naelu, okastraati või muud prahti. Kui on, siis kogutakse nad kokku ja viiakse aiamaalt ära.
3. Aiatööriistu tuleb hoida selleks määratud kohas. Peenra vahele jäetud reha, murule unustatud vikat jne. võib põhjustada vigastusi.
4. Mulda harige ainult vastavate tööriistadega ning kaitsekindaid kasutades.
5. Karusmarjapõõsaste, kibuvitsa, rooside jt. astelde või teiste ogadega põõsaste harvendamisel või nende juures mulla harimisel pandagu kätte tihedast riidest või nahast kindad.
6. Aianoaga töötamisel hoitagu oksa käega kinni ainult altpoolt lõikekohta, s.t. vaba käsi ei tohi olla noa liikumisteel.
7. Aednikul olgu kergesti kättesaadavas kohas väike käsiapteek, kus peab olema vajalikke esmaabivahendeid (praktikamajas 1 kmpl, kasvuhuones 1 kmpl).
8. Prahi põletamisel aias tuleb jälgida tuule suunda, panna käepärast veenõu ja labidas. Aiast lahkudes katta tulease mullakihiga. Soovitav hoida alati käepärast mõnda tulekustutusvahendit. Jäätmeid on kindlam põletada kahekesi.
9. Labidate, kõblaste, rehade jt. tööriistade käepidemed peavad olema valmistatud tugevast, hästi töödeldud puust või muust materjalist. Neil ei tohi olla pragusid, kidasid või muid ebatasasusi, mis võivad kahjustada kätt.
10. Aiakäärde, -nugade ja saagide käepidemed peavad olema korras, terad õigesti ja teravaks teritatud. Saeteral ei tohi olla pragusid ega katkisi hambaid.
11. Riisudes rehaga ei tohi lükata reha enese ees või rehavart vastu kõhtu toetada. Rehavarre suund peab olema küljelt mööduv.
12. Labidaga kaevates peab jalavajutus olema tugev ja kindel, nii et jalg ei libiseks ega saaks vigastada vastu labida serva.
13. Puulehti, prahti või mulda tuleb laadida autole küljelt. Töötajad peavad olema üksteisest vahetus kauguses ja üksteist jälgima, et mitte kedagi vigastada.
14. Voolikuga kastes peab jälgima, et ei pritsitaks märjaks möödujaid või sõidukeid.
15. Voolik peab olema terve, kinnituskohad vett mitte läbi laskvad, neil ei tohi olla teravaid klambri- või traadiotsi. Voolikul ei tohi olla volte ega keerdumisi.

16. Kui treppredelil töötatakse üle 3 m kõrgusel, peab redeli juures olema teine tööline, kes hoiab redelit. Redelil töötades ei tohi vahemaa jalgealuse pulga ja redeli ülaotsa vahel olla väiksem kui 1 m.
17. Kui töötatakse redelil inimeste või sõidukite liikumise piirkonnas, peab redeli juures olema valve.
18. Istikute, taimede, saagi jne. hoidmiseks ja koristamiseks kasutataval taaral ei tohi olla väljaulatuvaid naelu, traate, katkisi laudu jm.
19. Käsielektritööriista tuleb vooluvõrku ühendada ja ekspluateerida vastavalt valmistajatehase juhendile.
20. Kõrguses või ka järsul nõlval töötamisel tuleb end kinnitada kaitsevöö ja kõie abil kindla toe külge.
21. Töötades teedel ja tänavatel või nende vahetus läheduses peab kandma signaalvesti.
22. Kui töökoht asub tänaval, tuleb see tähistada liikluskorraldus-vahenditega (piirded, liiklusemärgid).
23. Kui kätel on kriimustusi või haavu, ei tohi teha tööd, kus tuleb mulla või kompostiga vahetult kokku puutuda.
24. Territooriumil olevad kaevud, süvendid jm. insenerivõrgud peavad olema alaliselt kaetud. Hooldamise ajal peavad nad olema kaitsepiiretega piiratud.
25. Töödel kasvuhoones, maastikuehituse hallis, kasvuhoone kõrvaloleval õppeväljakul, kus kasutatakse elektritööriistu, tuleb täita kehtivaid elektrieeskirju ning elektripaigaldiste, - tööriistade tehasejuhendeid.
26. Töötamisel tööriistadega kasuta vastavalt töö iseloomule isiklikke kaitsevahendeid – prillid, kõrvaklapid, töökindad.
27. Tundi läbiviivad töötajad ja õpetajad peavad jälgima ja tagama, et õpilased kasutaksid terviseriskiga töödel vajalikke isikukaitsevahendeid ja täidaksid tööohutusnõudeid. Samuti peavad juhendajad jälgima, et tööriistu kasutataks õieti ja ohutult.

On keelatud:

- teha üheaegselt samas kohas mehhaniseeritud ja käsitsitöid;
 - vedada lahtiselt (ilma ümbriseta) teravaid tööriistu;
 - hoida tööriistu liikumisteel;
 - asetada rehasid, hangusid jm. (piid) ülespoole;
 - kobestada, kaevata maad ja rohida ilma jalanõudeta;
 - kobestada pinnast, teha istikutele aukusid käsitsi ilma spetsiaalse inventarita;
 - laotada väetisi käsitsi või märgade kinnastega;
 - panna treppredelite otste alla juhuslikke esemeid (kive, lauatükke jm.) ning minna redelile kahekesi;
 - töötada elektriliste ja sisepõlemismootoriga käsitööriistadega nõjaredelilt;
 - panna taskusse, saapasäärde lahtisi nuge, kääre jt. terariistu;
 - okste lõikamisel oksalõikuriga asuda lõigatava oksa all. Puu all ei tohi sel ajal olla kõrvalisi isikuid;
 - ronida viljade kogumisel ja okste lõikamise ajal puudele;
 - jätta ilma järelevalveta tööriistu, mis on lülitatud vooluvõrku.
- Jälgida, et ei satuks liikurmehhanismidele ohtlikult lähedale (tõstukid, traktorid)

KATMIKALADE OHUTUSNÕUDED

1. Mürkkemikaalidega kokkupuutuvad töölised peavad eelnevalt saada vastava väljaõppe ja läbima arstliku kontrolli.
2. Katmikala territooriumile transpordivahendi sissepääsuväravad peavad olema kindlalt fikseeritavad nii suletult kui avatult. Inimestele peab olema ettenähtud eraldi läbikäik.
3. Kasvuhoonete ruumides peavad põrandad olema siledad ja mitte libedad. Uksed peavad kergesti avanema ja sulguma ning olema fikseeritud lõppasendis.
4. Põrandatel kasutatavad metallkatted peavad olema rihveldatud. Platvormide ja üleikäikude katted ning redelite astmed peavad olema rihveldatud plekist.
5. Tundi läbiviivad töötajad ja õpetajad peavad jälgima ja tagama, et ei blokeeritaks kasvuhoones asuvaid evakuatsiooniteid.

OHUTUSNÕUDED MÜRKKEMIKAALIDEGA TÖÖTAMISEL.

Tööandja peab tagama, et töötajad on teadlikud tööl kasutatavate ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalide:

1. võimalikust mõjust tervisele;
2. toime vähendamiseks kasutatavatest asjakohastest isikukaitsevahenditest;
3. riskianalüüsi tulemustest;
4. ohutuskaardi andmetest;
5. kasutamisel tööd reguleerivatest õigusaktidest.

Eriti ettevaatlik tuleb olla mürkkemikaalidega töötamisel. Mürkkemikaale tuleb hoida lukustatud ruumis, - kapis või - kastis, sest neile ei tohi ligi pääseda ei lapsed ega isikud, kes ei tunne mürkide kasutamise eeskirju ja nõuded. Mürgid peavad olema kindlalt suletud purgis, pudelis või karbis, millele on selgelt kirjutatud mürkkemikaali nimetus ja hoiatus. Aianduskoolis on mürkkemikaale hoidmise kohaks õppekasvuhoone katlaruumis asuv lukustatud metallkapp .

1. Mürgiste taimekaitsevahenditega võivad töötada üksnes nende käsitlemist ja ohust teadlikud töötajad.
2. Mürkkemikaalidega ei tohi töötada alaealised, samuti rasedad ning imetavad naised. Keelatud on töötamine ebakaines olekus ja haigena.
3. Mürkkemikaalidega töötamisel tuleb kanda kaitseriietust ja -vahendeid: kittel, kummikindad, respiraator, kaitseprillid, kummisäärised kindad jne. Pärast tööd tuleb kaitseriietus ära võtta ja end korralikult pesta, eriti käsi ja nägu ning loputada suud puhta veega.
4. Töötamise ajal ei tohi süüa, juua ega suitsetada. Jälgida, et mürki ei satuks huultele, suhu, silmadesse ja higist niisketele kehaosadele.
5. Keemiline tõrje tuleb lõpetada 3-4 nädalat enne saagi koristamist. Kui sel ajal pole olnud tugevaid vihmasadusid, pesta saaki hoolikalt voolavas vees. Mesilaste mürgitamise vältimiseks mitte pritsida või tolmutada taimi õitsemise ajal. Soovitatav on taimi töödelda õhtul, kui mesilased enam ei lenda.
6. Mitte jätta mürke töökohale ilma järelevalveta.
7. Esemeid, millele on sattunud mürkkemikaale, ei tohi pesta veekogudes ega ääres nii, et pesuvesi voolaks veekogusse.

8. Mürkkemikaalide alt vabanenud taarat ei tohi kasutada muuks otstarbeks vaid see tuleb utiliseerida ettenähtud korras.
9. Mürkkemikaalide kasutamisel tuleb rangelt kinni pidada antud kemikaali kasutamise ohutusnõuetest.
10. Mürgitusnähtude korral pöörduda kohe arsti poole.

ERGONOMIA

Tööd, mis on seotud rohke liikumisega ja lihaste venitamisega, tehakse enamasti püstiasendis. Igasuguse seisva töö juures tuleks vältida painutatud selga. Kui inimene kummardub ettepoole või ühele küljele, siis tema jala-, selja- ja ka õlalihased pidevalt pingul.

Kui inimene end uuesti sirgeks ajab, tunneb ta seljas valu, just nagu selg oleks kõveras olekus kangeks jäänud. On võimatu kogu aeg pingevabalt seista, kui töö kõrgus ei ole õigesti valitud.

Töökõrgus on väga tähtis tegur. Kui see on ebaõigesti valitud, siis keha väsib väga kiiresti. Töökõrgus peab olema selline, et tööd saaks teha ilma selga painutamata ja õlgu õiges ja pingutamata asendis hoides.

Tööd tuleks teha käte loomuliku asendi juures, nii lähedal kehale kui võimalik.

Peab olema võimalik ulatuda kõikjale oma töökohas ilma, et end selleks üleliia venitada või painutada.

PÄRAST TÖÖD

1. Korrastada töökoht, kasutusel olnud tööriistad, materjalid jm. panna selleks ettenähtud kohtadesse.
2. Tööriided ja isikukaitsevahendid viia selleks ettenähtud kohtadesse (riiulile, kappi).
3. Õpetajad ja juhendajad tagavad, et ka õpilased koristaksid oma töökohad ise ja viiksid tööriistad, isikukaitsevahendid ja materjali ettenähtud kohtadesse.